

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

ZOETE BROODJES BAKKEN

Een toneelstuk in twee bedrijven
voor kinderen van 4 tot 12 jaar

door

Dirk Dobbeleers

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2007
Nr.2276

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste VIJF tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *ZOETE BROODJES BAKKEN* op te voeren moet de naam van auteur *DIRK DOBBELEERS* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2007/220/27
ISBN 978-90-385-03929

© 1995 Toneelfonds J. Janssens/Dirk Dobbeleers
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

A. Personages :

Soes : een vrolijke bakkersknecht
 Bakker Krentekoek : een norske bakker, hij bakt dankzij zijn geheim recept de lekkerste krentekoeken van het land
 Agent Snuffels : een domme agent die wil bevorderd worden
 Tonia : overdag een brave huisvrouw, 's nachts een dievegge (maar wel uit noodzaak)
 Tania : vriendin van Tonia, eveneens huisvrouw en dievegge

En dan is er nog geheimagent Sus Speurneuskens. Hij is niemand minder dan Soes. Hij heeft zich vermomd omdat hij niet door bakker Krentekoek mag herkend worden, want de norske bakker had zijn knecht even tevoren ontelagen.

Overdrijf die vermomming niet. Soes mag door de kinderen gerust herkend worden. Hij draagt andere kleren. Een pruik en een opgekleefd snorretje doen het uiteraard ook altijd.

B. Tijdstip :

Het eerste bedrijf bestrijkt een dag een nacht en nog een volledige nieuwe dag. Het tweede bedrijf speelt zich af in de nacht van die tweede dag.

De belichting kan helpen bij het overbruggen van deze sprongen in de tijd. (Een nieuwe dag kan aangekondigd worden door het kraaien van een haan. Het slaan van een kerkklok kan een nachtelijk uur aanduiden. Dit is niet echt noodzakelijk, kinderen stellen zich niet zoveel vragen bij die sprongen in de tijd.)

C. Decor :

Heel het stuk speelt zich in de bakkerij van bakker Krentekoek af. In de bakkerij staat een toonbank. Laat echter vooral genoeg speelruimte vrij, want de acteurs hebben plaats nodig. Hou er ook rekening mee dat er nog een tent en een grote vuilnisbak op de scène moeten.

Het decor bevat ook een deur die leidt naar de eigenlijke bakkerij. Of je de winkelruimte een buitendeur geeft, moet je zelf maar beslissen.

Wat kledij en rekvisieten betreft, geeft de brochure voldoende en duidelijke aanwijzingen.

D. Slotbemerking :

Om de kaartenverkoop te stimuleren maken wij onze kindervoorstellingen bekend door het uitdelen van tekeningen in de naburige scholen. Wie zo'n tekening afgeeft, krijgt een beloning. Op het einde van de voorstelling boden wij de kinderen een krentekoek aan. Voor wie dit ook wil doen, volgt hier het recept van krentekoeken.

Benodigdheden :

175 g bloem, 1/2 theelepel zout, 1 ei, 15 g gesmolten boter.
 Voor de gistoplossing : 2 theelepels gedroogde gist, 1 dl warme melk, 1/2 theelepel suiker en 50 g bloem. Voor de vul-
 ling : 15 g gesmolten boter, 50 g lichtbruine basterdsuiker,
 75 g krenten, stukjes gedroogde abrikozen (wanneer u het stuk

gelezen hebt begriipt u waarom), 25 g gehakte sukade en honing voor het glazuur.

Bereidingstijd : 20-25 minuten

Baktijd : 30-35 minuten

Oventemperatuur : 190 graden C

Vermeng de gist met lauwarme melk, suiker en 50 g bloem. Zet dit mengsel weg tot het gerezen is, ca 25 minuten. Vermeng de bloem met zout. Voeg ze toe aan het gistmengsel met het geklopte ei en de boter. Kneed alles zo lang samen tot het deeg soepel is en van de kom loslaat. Leg het deeg op een licht met bloem bestoven aanrecht en kneed het ongeveer 10 minuten.

Maak van het deeg een bal, leg deze in een grote, ingeboterde plastic zak en bind die losjes dicht. Laat hierin het deeg rijzen tot de hoeveelheid verdubbeld is. Leg het deeg opnieuw op het aanrecht en kneed het voor de tweede maal glad. Rol het uit tot een rechte lap van 30 x 22 cm. Bestrijk deze met boter, bestrooi hem met suiker en vruchten, rol de lap op en plak de uiteinden vast. Snijd er 9 plakken van, leg deze op een ingeboterd vierkanten bakblik van ca 18 cm en druk ze wat plat. Laat ze opnieuw in de plastic zak rijzen totdat het deeg veerkrachtig is.

Haal het uit de zak, plaats het blik in een warme oven en bak het deeg gaar en bruin in ca 35 minuten. Keer het gebak op een taartrooster en maak het glanzend met een nat kwastje, gedoopt in honing.

Veel plezier met het bakken en met het toneel spelen !

EERSTE BEDRIJF :

(Om de juiste sfeer meteen aan de inkom te scheppen kan Soes, de knecht van bakker Krentekoek, broodjes of iets dergelijks verkopen. Hij kan zich in de inkomhal eventueel per (bakkers)fiets of autopod voortbewegen. Rij het begin van het stuk staat Soes achter de toonbank van de bakkerij. Hij eet een gebakje.)

SOES : Dag, iedereen, ik ben Soes. Ik werk als knecht bij bakker Krentekoek. Eigenlijk is dat een slechte naam voor hem. Ze hadden hem beter bakker Zuurpruimentartaart of Zagemeelbrood genoemd, want hij is altijd vreselijk slecht gehumeurd en hij zeurt steeds tegen de klanten en tegen mij. Als ik niet zo slim en zo snel was, dan kreeg ik alle dagen een pak slaag. Heel soms krijgt hij me toch eens te pakken. Dat doet dan wel pijn, want hij is vrij sterk. Normaal moet je dan een rauwe biefstuk op die pijnlijke plek houden. Maar omdat het hier geen slagerij is, gebruik ik in plaats van een stuk vlees een lap deeg. Ik hou die er dan zeker een half uur op, want met zo'n lap deeg kan je niet werken. Eén ding moet ik wel toegeven : hij maakt heerlijke gebakjes. Wie wil er ook eens komen proeven ? Jij ? En jij ? (Hij duidt enkele kinderen aan. Hij geeft hen een stukje cake of een klein gebakje.) Kom maar af ! Je hoeft geen geld bij je te hebben, bakker Krentekoek trakteert. Ik eet ook elke dag minstens vijf gebakjes. Dan is hier alles wat sneller uitverkocht en dan heb ik vlugger gedaan met werken. Hier pak aan, van mij moet je geen schrik hebben. Van bakker Krentekoek hebben de meeste kinderen wel schrik. Sommige kinderen doen het in hun broek als ze hier iets komen kopen. Sommige ouders sturen hun kinderen een paar keer per dag naar bakker Krentekoek als ze een slecht rapport hebben. Reken maar dat ze daarna hun lessen veel beter leren. (Wanneer Soes een tweetal kinderen heeft bediend, komt bakker Krentekoek op. Op dat moment geeft Soes juist een gratis taartje weg.)

KRENTEKOEK : Moet jij niet betalen, kereltje ? (Het kind mag iets zeggen, maar het moet ook niet, want Soes neemt toch over.)

SOES : Het is mijn schuld, bakker Krentekoek, ik heb hier en daar een gratis proefpakket uitgedeeld.

KRENTEKOEK : (Hij pakt het taartje af.) Dan zit jij er volledig naast, stomme Soes. Dit is geen gratis monster.

SOES : Nu zit u er even naast, baas, want het taartje was inderdaad gratis en dat monster ... dat bent uzelf !

KRENTEKOEK : Wat ? Jij durft mij nog beledigen ook, luie en domme knecht. Wacht maar tot ik je te pakken krijg ! (Krentekoek en Soes hollen als kat en muis door de bakkerij.)

SOES : Nu zit u er weer naast. Ik ben een slimme knecht, want dankzij mijn plannetje zal u meer verkopen dan vroeger.

- KRENTEKOEK : Als ik echt slim was, dan zou ik jou al lang buitengegoid hebben.
- SOES : En als ik slim was, dan had ik al lang een ander baantje gezocht.
- KRENTEKOEK : Ik hou je niet tegen.
- SOES : Ik ben er zeker van dat u me zou missen.
- KRENTEKOEK : Ik jou missen ? Als kiespijn, ja ! Vooruit, maak dat je wegkomt.
- SOES : Ontslaat u me dan toch ?
- KRENTEKOEK : Nee, maar het is de hoogste tijd dat je aan je ronde begint.
- SOES : Kijk, u zou me al missen. Wie zou er die ronde doen als ik er niet was ?
- KRENTEKOEK : Ach, zeur niet en maak dat je wegkomt ! (Soes glipt snel voorbij bakker Krentekoek. Die mag even naar hem uithalen. Soes vertrekt met een bakkerstas en indien mogelijk met zijn autoped of bakkersfiets. Terwijl Soes zich klaarmaakt, nodigt bakker Krentekoek enkele klanten in zijn winkel uit. Ofwel duidt hij willekeurige kinderen aan en laat hij hen improviseren. Ofwel bereiden acteurs en regisseur de onderstaande dialoog met enkele kinderen voor. Denk aan het contrast tussen de bakker en zijn knecht. Krentekoek is onvriendelijk en nors. Soes is een guitige plantrekker.) Wie wil er een lekkere vla, een smakelijk brood of heerlijke pistolets komen kopen ? Jij ? Jij ? Kom dan vlug naar bakker Krentekoek, want bakker Krentekoek is de beste bakker van heel de buurt ! (Als u voor de improvisatie kiest, dan is de nu volgende tekst slechts een suggestie. Zegt het kind niets, dan zal Krentekoek de vragen wel erg gericht moeten stellen. De eerste vraag kan als volgt klinken : "Kom je soms een brood kopen ?" De eerste klant daagt op of wordt uit het publiek gehaald.)
Wat zal het zijn, ventje ?
- KIND : Een groot brood, meneer.
- KRENTEKOEK : Wit of (luid) grof ?
- KIND : Grof, meneer.
- KRENTEKOEK : Je hebt gelijk, want hoe groffer ... hoe toffer. (Hij zegt dit met het nodige gebulder. Daarna volgt een daverende lach.) Licht of hard ?
- KIND : Hoe bedoelt u, meneer ?
- KRENTEKOEK : Licht of hard gebakken natuurlijk ! Of dacht jij soms dat je brood moest koken. (Weer gebulder.) Groot of klein ?
- KIND : Klein, meneer.
- KRENTEKOEK : (Hij neemt een groot brood en trekt dat ruw in twee stukken.) Zo ! In mootjes gehakt of niet in mootjes gehakt ?
- KIND : Wat bedoelt u ?
- KRENTEKOEK : Gesneden of niet gesneden natuurlijk, domoor !
- KIND : Gesneden, meneer.
- KRENTEKOEK : (Hij neemt een groot mes en hakt wat in op het brood.) Inpakken of ga je het zo meenemen ?
- KIND : Inpakken, meneer ! (Krentekoek propt het brood ruw in een zak.)
- KRENTEKOEK : Je moet zo niet kijken. Je dacht toch niet dat ik het in geschenkpapier met een strik errond ging

verpakken, zeker ! Ziezo ! Dat is dan zesendertig frank !

- KIND : Alstublieft, meneer, een briefje van honderd !
- KRENTEKOEK : Ik kan niet weergeven. (Hij steekt het geld weg.) Spijtig voor jou, dat zal je leren volgende keer gepast geld mee te brengen. (Bulderende lach) Tot ziens ! O ja, en denk eraan : van het brood van bakker Krentekoek worden er geen boterhammen in de vuilnisbak gegooid en je mag ze zeker niet aan de eendjes geven.
- KIND : Nee, bakker. (Hij wil de scène verlaten.)
- KRENTEKOEK : Vergeet jij niets, kereltje ?
- KIND : Ik weet het niet, meneer.
- KRENTEKOEK : Moet jij niet zeggen : goedendag bakker en bedankt ? Of heb jij nooit beleefdheid geleerd ?
- KIND : (Stilletjes) Dag, bakker en bedankt. (Af.)
- KRENTEKOEK : (Bulderend) Dag, brave jongen ! (De bakker lacht luid. De aandacht verplaatst zich nu naar Soes. Hij deelt in de zaal stukjes cake of gebakjes uit.)
- SOES : (Vriendelijk) Wie lust er hier graag een lekkernij van bakker Krentekoek ? (Hij gaat rond met een schotel waarop stukjes cake of broodpudding liggen.) Neem gerust ! Nee, je hoeft niet te betalen, bakker Krentekoek is rijk genoeg. Hoe zeggen ze dat ook weer ? Zijn broodje is gebakken. En daarbij, ik heb deze gebakjes gemaakt, niet hij. Ik sta altijd op voor dag en dauw terwijl hij lui in zijn warme bed blijft liggen. (Hij betreft er ook even de volwassenen in.) U ook een stukje, mevrouw ? Kom, kom, op uw lijn hoeft u toch niet te letten ... die is toch al om zeep ! U een stukje, mevrouw ? Kom, kom, u kan best wat extra kilootjes gebruiken. (Hij proeft zelf ook eens.) Lekker, he ? Enfin, ik moet er weer vandoor, op weg naar andere tevreden klanten. (Focus weer op bakker Krentekoek. Inmiddels staat er een nieuwe klant in de winkel. Het kind kan door Soes aangeduid worden. Zelfde spelletje : het kind is verlegen en bang, de bakker nors en opvliegend.)
- KRENTEKOEK : Wat hoop jij hier te kopen, meisje ?
- KIND : Een taartje, meneer.
- KRENTEKOEK : Welk taartje ?
- KIND : Dat weet ik niet. Ik ken de naam niet, meneer.
- KRENTEKOEK : Hoe kan ik je dan helpen ? Er zijn massa's taartjes.
- KIND : Het taartje dat ik wil, ligt daar. (Ze wijst, Krentekoek neemt een taartje, maar het is het verkeerde.) Nee, ik wil dat taartje. (Ze wijst weer.)
- KRENTEKOEK : Jij wil precies dat ik mijn geduld verlies. (Hij neemt weer een verkeerd taartje.)
- KIND : Nee, ik wil dat taartje daar.
- KRENTEKOEK : Jij wil toch niet met mijn voeten spelen ?
- KIND : Nee, meneer, ik speel liever met mijn vriendinnetjes.
- KRENTEKOEK : Jij wil blijkbaar echt dat ik mijn geduld verlies !
- KIND : Nee, bakker, ik wil alleen dat taartje. (Ze wijst weer.)
- KRENTEKOEK : Maar dat wilde ik je daarnet toch geven ?

- KIND : Nee, meneer, je wilde me het taartje geven dat daarnaast stond.
- KRENTEKOEK : Maar dat is toch hetzelfde ?
- KIND : Nee, meneer, op dat taartje zit meer slagroom.
- KRENTEKOEK : Moet ik het inpakken of mag ik het ineens in je gezicht plakken ?
- KIND : Geef het zo maar, ik eet het toch dadelijk op.
(Krentekoek geeft haar het gebakje niet al te vriendelijk.)
- KRENTEKOEK : Als je me volgende keer nog eens voor de gek wil houden, dan trap ik je eruit. Begrepen ? (Het meisje wil de winkel verlaten.) He, moet jij niet betalen ?
- KIND : Zet het maar op de rekening van mijn mama. (Het kind wil de winkel verlaten.)
- KRENTEKOEK : Hola, wacht eens even ! Wie is jouw mama ?
- KIND : Dat moet je aan mijn papa vragen. (Af.)
- KRENTEKOEK : Wat ? Mij zomaar bedriegen ! Denken jullie soms dat het geld op mijn rug groeit ? (Focus op Soes die nu aan de andere kant van de zaal stukjes cake en gebakjes uitdeelt.)
- SOES : Misschien vragen jullie je wel af waarom de mensen bij zo'n norske bakker toch hun brood blijven kopen. Ik zal het jullie vertellen. Bakker Krentenkoek heeft een geheim recept om krentenkoeken te bakken. Door dat recept maakt hij de lekkerste krentenkoeken van heel het land. Heel wat bakkers hebben al geprobeerd om zijn krentenkoeken na te maken, maar het is hen nog niet gelukt. Andere bakkers hebben hem al naar dat geheime recept gevraagd, maar uiteraard weigert onze altijd slecht gehumeurde bakker hen iets van zijn geheim te verklappen. Willen jullie weten wat het geheim van zijn krentenkoeken is ? (De kinderen zullen wel reageren.) Ik zeg het niet, want ik weet het zelf niet. Zelfs aan mij wil hij zijn geheim niet verklappen. Ik kan jullie de krentenkoeken ook niet laten proeven, want die bewaart hij in een stolp op de toonbank. De koeken zitten zelfs achter slot en grendel. Spijtig, want ze zijn echt erg lekker. Bakker Krentekoek heeft me nog nooit een stukje van zijn krentenkoeken laten proeven, maar soms liggen er wat kruimeltjes op de schaal waarop de koeken liggen. Jongens, jongens, wat is het een feest als ik daarvan kan smullen ! Ziezo, ik ben stilaan uitverkocht, eigenlijk kan ik beter "uitgedeeld" zeggen. Ik ga dan maar terug naar de bakkerij. Tot straks ! (Focus op bakker Krentekoek. Er stapt weer een klant binnen. De bakker blijft onvriendelijk. Dit kind heeft wel lef.)
- KRENTEKOEK : Wat zal het voor jou zijn, kereltje ?
- KIND : Ik zou graag een zagevent hebben, meneer.
- KRENTEKOEK : Een zagevent ? Van dat gebakje heb ik nog nooit gehoord.
- KIND : U hebt het nochtans in uw bakkerij, meneer.
- KRENTEKOEK : Je bedoelt waarschijnlijk een speculaas vent.
- KIND : Nee, nee, ik moet een zagevent hebben.
- KRENTEKOEK : (Luid) Je bedoelt waarschijnlijk een ventje van marsepein.
- KIND : Nee !
- KRENTEKOEK : Een chocolade ventje dan ?

- KIND : Nee !
- KRENTKOEK : (Hij wordt kwader.) Hoe nee ? (Hij wijst in de toonbank.) Is het dit ? Dit ? Dit ? (Het kind ontkent telkens.) Dan heb ik geen zagevent !
- KIND : Je hebt er misschien geen, maar je BENT er wel één. (Het kind loopt lachend weg.)
- KRENTKOEK : (Razend) Wat ? Jij brutale snotaap ! Wacht maar tot ik je te pakken krijg ! (Hij loopt in de richting van de buitendeur. Als die er is, anders loopt hij gewoon achter het kind. Hij verlaat even de scène en komt weer op. Hij sleurt een ander kind met zich mee.)
- KRENTKOEK : (Nog steeds boos) Bied je verontschuldigingen aan. Mij zomaar een zagevent noemen ! (Dan bekijkt hij het kind eens goed en ziet zijn vergissing in.) Maar jij bent een ander kind. Kan jij niet uitkijken waar je loopt ? (Nog steeds nors) Door jouw schuld kreeg ik die onbeleefde lastpost net niet te pakken. Wat doe jij hier trouwens ?
- KIND : Ik kom drie krentekoeken kopen, bakker.
- KRENTKOEK : (Plots overdreven vriendelijk) Maar dat is een uitstekend idee, lief kind. (Hij neemt een sleuteltje, opent de speciale stolp, doet een witte handschoen aan, haalt er voorzichtig drie krentekoeken uit en stopt die in een zeer mooi doosje. Tijdens deze handeling zegt hij de volgende tekst.) Vergeet je handen niet te wassen voor je mijn krentekoeken aanraakt en vergeet ook niet je mond te vegen telkens als je van die heerlijke koeken wil happen. Als de koeken op zijn, maak je je vinger nat. Dan kan je de afgevallen kruimels beter opdoppen. (Hij geeft het kind een briefje.) Alles wat ik je verteld heb, staat netjes in deze handleiding genoteerd. Lees ze nog eens na alvorens je begint te eten, dan kan je niets vergeten.
- KIND : Dank je wel, bakker. Hoeveel moet ik u betalen ?
- KRENTKOEK : Oh, leg het geld maar op de toonbank, het zal wel juist zijn. (Het kind doet dat en verlaat de winkel.) Bedankt hoor, en bedank ook je mama in mijn naam en tot ziens ! (Op het moment dat het kind de winkel verlaat, komt Soes binnen.) Zo, ben jij er ook weer ? Heb je alles kunnen verkopen ?
- SOES : Dat hangt ervan af hoe je het bekijkt.
- KRENTKOEK : Wat is dat nu voor flauwe kul ! Is je tas leeg ?
- SOES : Ja. (Hij laat zijn lege tas (of mand) zien.)
- KRENTKOEK : Goed, leg het geld dat je verdiend hebt dan maar op de toonbank.
- SOES : Dat is een probleem.
- KRENTKOEK : Hoe bedoel je ?
- SOES : Ik heb geen geld verdiend. Ik heb alles als een vorm van reclame uitgedeeld.
- KRENTKOEK : Wat ? Denk jij dat ik je zoveel betaal omdat jij alles gratis zou weggeven ?
- SOES : Eigenlijk betaalt u me veel te weinig, baas. Iemand die reclame maakt, verdient namelijk veel meer dan een bakkersknecht.
- KRENTKOEK : Maak dat je wegkomt ! Laat je hier nooit meer zien.
- SOES : Maar ik wou alleen ...
- KRENTKOEK : Vooruit, uit mijn ogen !